

Az emberek nem akarnak mást, csak tisztességet és megélhetést

Évadzárás előtti pánik a szociálliberális kormányban

A háromesztendei csetlés-botlást ma már nem lehet pusztán a hibák halmozának tekinteni a kormány munkájában, sokkal inkább tudatos politikai vonalvezetés ez, amelynek az eredménye, hogy az ország – különösen a lakosság jelentős része – rosszabb helyzetben van, mint négy esztendővel ezelőtt. Mindezt olyan fejlemények támasztják alá, mint az energiaszektor privatizációját elmarasztaló ÁSZ-jelentés vagy a Budapest Bank magánosításával kapcsolatos újabb kormányzati lépések. Ezt az sem feledtetni, hogy a kabinet a makrogazdasági bizonyos eredményeit sikerpropagandája eszközeiként használja – nyilatkozta Kövér László az Új Magyarországnak.

A Fidesz-Magyar Polgári Párt alelnöke szerint számos jeből, így mindenekelőtt az alkotmányozási moratórium felmondásából arra lehet következtetni, hogy a kormányban megkezdődött a kapuzárás előtti pánik, s a koalíció erői morálisan teljesen elhasználódtak. Ezt jelzi az SZDSZ-ben Pető Iván elenében végrehajtott elnökváltás vagy a szocialista párton belüli, Horn Gyula elleni támadások, s lényegében ezeknek a belső tusakodásoknak az eredménye a botrányos „Nyírfá-ügy” is. Nem vitatható: a kormányon lévők vagy azok érdekkörök a maguk részéről „sikerese” mondhatják ezt az időszakot, hiszen a gazdasági és kulturális pozíciók jelentős részét elfoglalták, de politikailag és erkölcsileg mindenképpen megbuktak, s ez számukra valószínűleg a kormányzati hatalom elvesztésével is jár majd – szögezte le Kövér László.

– **Alelnök úr, egyformának ítéli-e a kialakult helyzetért a kormányzó pártok felelősségét?**

– Ha nem is egyformának, de mindenképpen egyetemlegesnek, ami azt is jelenti: ebből a szempontból lényegtelen a mandátumok száma vagy az, ki milyen pozíciókat birtokol, hiszen az országnak egy kormánya van, még akkor is, ha néha úgy látszik: a hatalmi központok különböznek egymástól. Tehát az MSZP-nek osztoznia kell az SZDSZ kultúrpolitikájából, a szabaddemokratáknak pedig a szocialisták gazdasági tevékenységéből származó következményekben.

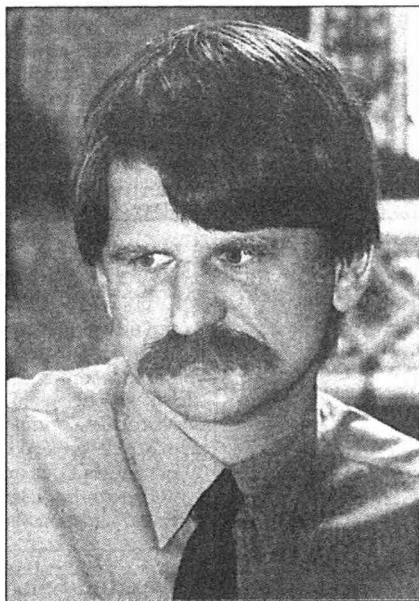
– **A Tocsik-ügyből úgy tűnik: ténylegesen osztoznak is.**

– Igen.

»A társadalom morális elbizonytalanodása természetesen nem ma kezdődött, hanem a polgári társadalmat és annak értékrendszerét tudatosan szétzúzó szocialista rendszer szerves folyamánként vált egyre súlyosabb gondná már 1990 előtt is.«

– **Ami egyben a magyar politikai közállapotok erkölcsi nívóját is jellemzi.**

– Nem szerencsés, ha a politikai morális kérdésekben ítélik a közállapotok felett, de hadd mondjam: ez a jelenség az egész közéletre negatív kihatással van. A társadalom morális elbizonytalanodása természetesen nem ma kezdődött, hanem a polgári társadalmat és annak értékrendszerét tudatosan szétzúzó szocialista rendszer szerves folyamánként vált egyre súlyosabb gondná már 1990 előtt is. Az MDF vezette kormányok 1990–94 között nem sikerült a társadalom többsége számára elfogadható alternatívát felmutatni. A mostani kormány pedig a rendszerváltás előtti időszak norma nélkülségét igyekszik adaptálni a megváltozott viszonyokra, így az elmúlt három év során jelentősen csökkent az esély arra, hogy a politika segítségével a társadalom fejlődése e tekintetben is új pályára álljon. Valószínű, hogy ez a Fidesz-generációra marad. Egyébként az a benyomásom: az emberek e tekintetben nem akarnak túl sokat, csupán tisztességesen megélni. De mind a két szót aláhúznám: a tisztességet és a megélhetést is.

FOTÓ: NAGY BÉLA

A helyzet most egészen más

– **Őn az egyik interpellációjában megdöbbenéssel állapította meg a belbiztonsági szervek adóügyekbe történő beavatkozását. Nem tart-e attól, hogy az ilyen és hasonló lépések éppén a választások előtt a demokráciára nézve veszélyes helyzetet idézhetnek elő?**

– Nikolits István miniszter úr valóban elkövető kijelentést tett az egyik televíziós műsorban. Nevezetesen, hogy egyes helyzetekben az APEH is jogosult a nemzetbiztonsági szervek bizonyos szolgáltatásainak igénybevételére. Sajnos a kérdésemet követő magyarázkodás nem cáfolta, hogy itt súlyosan törvényellenes helyzet állt elő. Egyébként ez az eset talán föl sem tűnt volna, ha nem kellene attól tartani, hogy a kapuzárás pánik miatt ez a kormánykoalíció képes bármilyen eszközt megragadni a hatalmának megtartására vagy választási vereségének mérséklésére. Valóban szaporodnak azok a jelek, amelyek azt igazolják, hogy a Horn-kormány elszánt erre, s akár az alkotmánymódosítás egyoldalú eszközeinek igénybevételével is. Nem szívesen teszem, de mégiscsak kénytelen vagyok felidézni a jobb napokat látott szabaddemokraták egyik vezető ideológusának kérdését, amely úgy hangzott a rendszerváltás kezdetekor: lesz-e a bolsevik kutyából demokratikus szalonba? És a választástól most 1998-ig tartózkodnék...

– **Magától adódik a kérdés: kormányzati pozícióban mit kíván tenni a Fidesz, hogy a kialakult viházságok megszűnjenek?**

– Nem szeretnék abba a hibába esni, hogy bizonytalan tartalmú fenyegetéseket fogalmazzak meg, és tartózkodnék az olyan kijelentésektől is, melyek az alkotmányosság keretein túlmutatva okozhatnak bizonytalanságot, mert annak esetleg rövid távon érzékelhető hátrányos gazdasági konzekvenciái is lehetnek. Természetesnek tartanám viszont, hogy a korrupcióval szemben már most is fellépjenek az arra illetékesek, hiszen sok jel arra utal, hogy ez a jelenség már elérte a politika szféráit is.

– **Hadd kérdezzem meg konkrétabban: szükségesnek látja-e a privatizáció elszámoltatását?**

– A folyamatból arra lehet következtetni, hogy a magánosítás már a kormányváltás idejére lezajlik, azért elkerülhetetlen, hogy az akkori kormány elszámoljon a társadalomnak: milyen áron, kinek a kezébe jutott a valaha volt állami vagyon. Valószínűnek tartom azt is, hogy a leltárkészítés során felmerülhet a politikai és személyes felelősség is, hiszen a demokratikus rendszer bevezetésének egyik nagy ígérete éppen az volt, hogy a kollektív felelőtlenség intézményrendszerét megszünteti. Más kérdés, és ezt ma még nem lehet megítélni, lesz-e lehetőség az eredeti állapot visszaállítására, vagy reparációra a következő kormány számára azokban az esetekben, amelyekben nyilvánvalóan sérültek a nemzeti érdekek. Radikális, a jogbiztonságot tovább gyöngítő lépések természetesen nemigen képzelhetők el, de a durva jogsértésekkel szemben határozottan fel kell lépni.

– **Ehhez azonban a jelenlegi ellenzék összefogására lenne szükség, ami úgy tűnik, a**

megyeikben erősebb, mint a pesti pártkollisszában.

– Óvatos vagyok azokkal a hírekkel szemben, melyek ezt igyekeznek sugallni, bár kétségtelen: a kormányellenesség nagy összetartó erő. Az említett összefogás ma még leginkább csak a szándéknyilatkozatoknál tart, vagyis: a megyei szervezetek helyeslik a három párt, az MDF, a Fidesz és a KDNP összefogását, ám az együttműködés döntően attól függ majd, hogy mi lesz az a keret, amin belül meg lehet állapodni. Ezt viszont csak a pártok vezetői képesek meghatározni. Az ismert politikai folyamatok miatt ma azonban az is kérdés: két-, vagy hárompárti együttműködésben ölt-e a megállapodás testet. Én személy szerint úgy látom, néhány héten belül – főként ha a kereszténydemokrata párton belüli viták tisztázódnának – még van esély. Az idő azonban gyorsan fog, és túlságosan is sok határidőt szabunk már az együttműködés kialakítására, ezért nem szeretnénk, ha mindez most már komolytalanná válna. A Fideszt tekintve is, legkésebb az ősszel világosan kell látnunk: az egyes körzetekben saját jelöltet kell-e állítanunk vagy közös képviselőjelt támogatására kell készülnünk.

– **Miért nem elégséges a Fidesznek, ha az összefogás majd a második fordulóban születik meg?**

– A választási tapasztalatok azt mutatják: már az első fordulóban megszerzett erős pozícióból könnyebb egyéni választókörizetben győzni. Ezzel együtt mi természetesen az együttműködésnek ezt a formáját is lehetségesnek tartjuk.

– **Van-e olyan párt, amelyet ebből kizárna?**

– A jelenlegi két kormánypártot. Velük a választások során semmilyen tekintetben nem működünk együtt, s azokkal a nem parlamenti pártokkal sem, amelyekkel amúgy sincs pártközi kapcsolatunk.

– **Es mi a helyzet a kisgazdapárttal?**

– A Fidesz az általunk megfogalmazott békés egymás mellett élés gyakorlatához igazodik, s úgy tűnik, ez kedvező fogadtatásra talált a másik oldalon is. Ennél többet ma még korai lenne mondani.

»Az említett összefogás ma még leginkább csak a szándéknyilatkozatoknál tart, vagyis: a megyei szervezetek helyeslik a három párt, az MDF, a Fidesz és a KDNP összefogását, ám az együttműködés döntően attól függ majd, hogy mi lesz az a keret, amin belül meg lehet állapodni.«

– **Alelnök úr, némely politikai elemzők azt vetik fel, hogy miként az 1993-as csúcs után, most ismét visszaesés is következhet a Fidesz-Magyar Polgári Pártban. Sőt: sokan vannak, akik hajlamok azokra a hibákra, amelyek miatt...**

– A helyzet most egészen más, mint 1993-ban volt. Abban a tekintetben persze nincsenek illúzióink, hogy valóban vannak, akik ezt programként képzélik el. Egy SZDSZ-hez közel álló publicista meg is fogalmazta: a szabaddemokratáknak mindent meg kell tenniük azért, hogy a Fidesz rovására megpróbáljanak új erőre kapni. Az erre igénybe vehető eszközeiket is jól ismerjük, de mondom: nekünk nincsenek illúzióink és lélekben mindenre felkészültünk. Ugyanakkor látjuk azt is, milyen százalmas vergődés ez.

– **Konzervatív körökben viszont gyakran megfogalmazódik az a vélemény: jó-jó, de nem fogja a Fidesz is ugyanazt a liberális politikát folytatni, mint a mostaniak?**

– Ha azt a politikát tekintjük liberálisnak, amit a mostani koalíció folytat, teljesen igazuk van, magam is írtóznék ettől. A mi programunk azonban egészen más. Nemcsak a mostani kormánypártok leváltását tekintjük célunknak, hanem a nyilvános programunkban kifejtett, lakható, polgári Magyarország eredményező politikai gyakorlat megvalósítását. Azok tehát, akik a Fidesztől félnék, jószerével saját rémképeiktől tartanak, és bizonyos vagyok benne: jelentős különbség lesz a mostani, sokakat lehangelő gyakorlat és az között, amit adott esetben mi nyújthatunk.

Kovács Lajos Péter